

'Zolang', seinde hij o.m. 'geen Nederlandse instructeur beschikbaar, kan van diensten Kendall gebruik gemaakt'¹ – Kendall was de man van *MI-6* die als hoofd van de *Section Secret Intelligence* van het *Allied Intelligence Bureau* in Australië de eerste twintig gerecruteerde bedevaartgangers had opgevangen.

Van Mooks denkbeeld sprak van der Plas niet aan. Hij was weliswaar niet tevreden over de leiding van het van Australië en Ceylon uit ondernomen geheime werk (die wilde hij aan Warners toevertrouwen 'onder militair bevel van Helfrich', zoals hij van Mook schreef²), betreunde het dat er te weinig onderzeeboten waren voor het geheime werk en constateerde dat er te weinig potentiële geheime agenten waren, maar zou een burgerlijke organisatie in dat alles een wezenlijke verbetering bewerkstelligen? Aangezien zijn samenwerking met de *Nefis* goed was (hij was toen nog lid van de commissie die de opdrachten voor de uit te zenden geheime agenten opstelde), vond hij van niet en Abdoelkadir, pas in Australië aangekomen, was het met hem eens. 'Wij menen', seinde van der Plas midden oktober '43 aan van Mook, 'dat op het ogenblik Civiele Inlichtingsdienst naast militaire versnipperend zou werken'; ten aanzien van de ruim twintig bedevaartgangers van Abdoelkadir stelde hij voor dat zij door deze in Kendalls kamp (niet dus in Cairns) zouden worden opgeleid om later door Kendalls dienst te worden ingezet – 'gelieve telegraferen of u hiermede accoord gaat.'³ Dat laatste bleek het geval te zijn.

Men heeft dus, wat Australië betreft, voor de periode augustus 1943–augustus 1945 niet ook nog met een civiele dienst te maken maar slechts met één, een militaire: de *Nefis*.

★

Enkele bijzonderheden over *Nefis I* en *Nefis II* zijn hier op hun plaats.

Salm, tot eind december '43 directeur van de *Nefis*⁴ (hij werd toen opgevolgd door Spoor), gaf in november van dat jaar, een maand of acht

¹ Telegram, 12 aug. 1943, van van Mook aan van der Plas (ARA, MK, M 180, A 7.0).

² Brief, 24 sept. 1943, van van der Plas aan van Mook (a.v., Coll.-van der Plas, B 8).

³ Telegram, 19 okt. 1943, van van der Plas aan van Mook (a.v., MK, M 180, A 7.0).

⁴ Salm verliet Australië om in Washington aan de staf van de Nederlandse vertegenwoordigers bij de *Combined Chiefs of Staff* te worden toegevoegd.